

Kiállítás Szíriáról

A Szíriai Diákszövetség által rendezett kiállításon nagyon gazdag és színes gyűjtemény várta a vendégeket a Teleki Blanka Kollégiumban. A kis szobát rendkívül izléses és hangulatos bemutató teremmel varázolták a Szegeden tanuló arab orvosstanhallgatók. Az ázsiai népművészet ötvösremekait, szőnyegeit, népviseleti ruhákat, díszes faragványok „házi készletből” összegyűjtött sorát láthatták az érdeklődők (és hogy ilyenek jócskán akadtak, tanúbizonyság rá a telefrott vendégkönyv). A látogatók a melegebb égőv életének legkülönbözőbb területeiről kaptak néhány, európai ember számára egzotikus újdonságot. Nemcsak népszokásaikat, hanem történelmük, a szíriai nép kialakulásának jelentősebb állomásait is megismerhették. Az ország földrajzi szépségeit színes tájképekből álló sorozat illusztrálta. A hangulatot immár népszerűvé vált arab dallamok tették teljessé.

A kiállítás célja — mint rendezői mondták — Szíria és Palesztina múltjának, jelenének, tájainak, szépségeinek bemutatása. Legyőzni a távolságot, szorosabbra fűzni a barátságot, hogy minél több szépséget, érdekességet lássunk. A nagyszerű gondolatot szerencsés kivitelezés követte. Erdemes volt a kiállítást megrendezni és megnézni. Megfontolandó lehetne a többi külföldi hallgatóknak is. Érdeklődéssel várjuk a folytatást.

M.E.

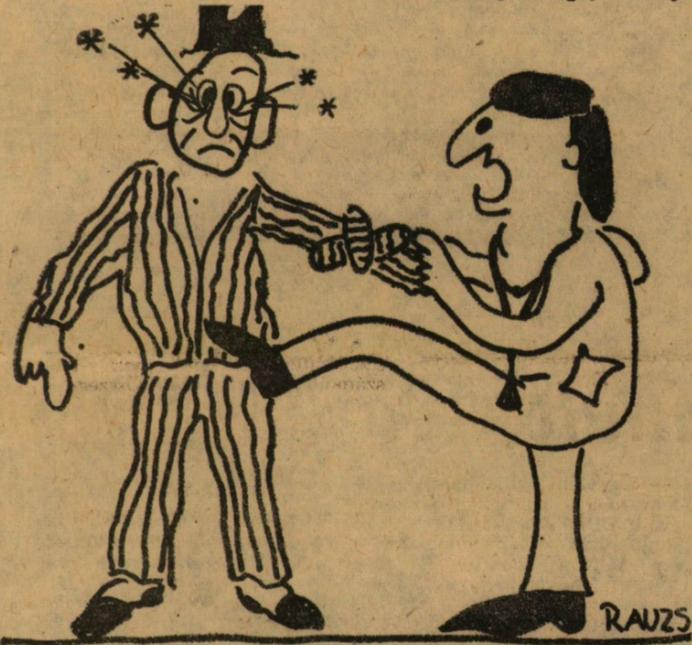

A klubban

Martin Márta és Melis Gábor, a Szegedi Nemzeti Színház művészei az Orvosklub vendégei voltak. Mindketten az idén végeztek el a Színház és Filmművészeti Főiskolát, így egy kötetlenebb beszélgetés keretében sok izgalmas és érdekes dolgot meséltek el a főiskolás évekről. Az est első felében a két fiatal művész, előadóként is bemutatkozott. Kedvelt írótól, költőtől idéztek, prózát, verset, humorosat, komolyat egyaránt.

Az előadás utáni beszélgetésen sok mindenről szó esett: a pályakezdő színészek gondjairól, a szegedi légkörbe való beilleszkedésről. Azt mondták, mindketten jól érzik magukat a városban, a színháznál. Természetes, hogy szeretnék minél többet és minél jobban játszani.

—Még mindig hasogat a karja?

Rektor a kollégiumban

Ismét folytatódott az Apáthy Kollégiumban a Professzoraink reflektorfényben című sorozat. A legutóbbi előadást dr. Szontágh Ferenc professzor, a SZOTE rektora tartotta.

A népszámú hallgatók igen élvezetes néhány órát tölthetett el, hiszen közvetlen kontaktus jött létre a hallgatók és az előadó között. Az estnek konkrét vezérfonalat nagyon nehéz lenne adni, hiszen olyan sokszínű, érdekes volt és annyiféle probléma merült fel.

Az egyik hallgató azt tudakolta Szontágh professzortól, hogy miért választotta éppen a szülésnőgyógyász szakot?

— 1937-ben felvételiztem. Már akkor is nagyon rossz volt felvételizni. Hogy mért lettem szülés? Kicsit a véletlen is közrejátszott, no és a családi tradíció.

Többen megkérdezték, hogy jelenleg milyen kutatásokkal foglalkozik, még többen érdeklődtek elért eredményei iránt. A következő válaszokat kapták: „Korábban elméleti intézetben dolgoztam hat évig. A Gyógyszertanon és Kórélettanon. Már akkor is nagyon érdekelt az endokrinológia. Ezen belül is az a kérdés, hogy a belső elválasztású mirigyek milyen kapcsolatban állnak az emberi fajfenntartással. Időközben fontos társadalmi tisztségeket is viseltem, hiszen három évig dékán, két évig rektorhelyettes, négy évig pedig szakszervezeti elnök voltam a Szegedi Orvostudományi Egyetemen. Az eredményeimről nagyon sokat tudnék beszélni. Többek között én mutattam ki kísérletileg, hogy a hypotalanus és a hypofízis között is van visszajelentés. Foglalkoztam azzal a problémával is, hogyan lehet szülés alatt csillapítani a fájdalmat. Ezenkívül a méhenbelüli fogamzásgátlás is kutatási területeim közé tartozott. Csak néhányat említettem

meg elért eredményeim közül, mert valamennyi felsorolására igen sok idő kellene.”

— A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika milyen kapcsolatban áll más országokkal, mik a professzor úr legközelebbi tudományos tervei?

— Ami a klinika kapcsolatait illeti, arról annyit, hogy főleg személyes kapcsolatokkal rendelkezünk szinte a világ minden táján: Odesszától Los-Angelesig. Ami pedig a további tudományos terveimet illeti, szeretnék tovább foglalkozni endokrinológiai kérdésekkel. Ezirányú kutatásaim részét képezi az Egészségügyi Világszervezet által irányított nemzetközi kutatásnak is.

— Mi a véleménye a női nőgyógyászatról?

— Őszintén szólva nem kifejezetten nőnek való szakma, többek között az erős fizikai igénybevétel miatt. Másik szempont pedig az, hogy a nőbetegek is szívesebben mennek el egy férfi nőgyógyászhoz. Természetesen szakmailag, felkészültség tekintetében nincs különbség.

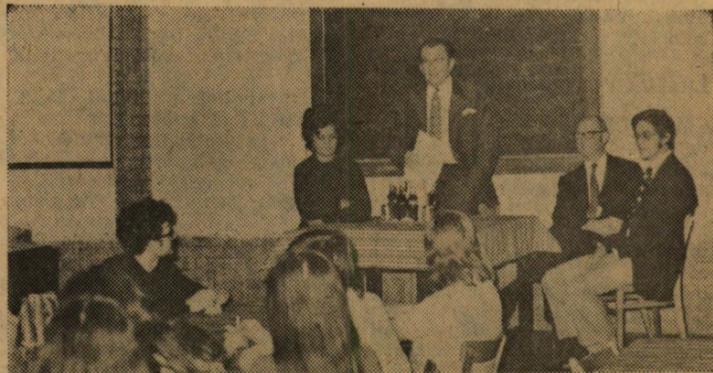
Dr. Szontágh Ferenc igen sok érdekeset mesélt külföldi orszá-

gokban szerzett élményeiről. Fel-elevenítette indiai tartózkodását, egy ötszáz kilométeres délkelet-ázsiai autótúrat, és egy svájci sztorit. Igen érdekesek voltak a Japánban tett útjának élményei is. Az est jórésze szakmai kérdések megválaszolásával telt el. A hallgatók élénk érdeklődést mutattak a fogamzásgátlás, annak lehetséges formái és minden reflexiója iránt.

Érdekes szakmai kérdésként vetődött fel az utód nemének lehetséges meghatározási módja még a magzati korban. Szontágh professzor elmondta, hogy ez a kérdés ma már teljesen megoldottnak tekinthető, bár a vizsgálat bizonyos kockázattal jár. Éppen ezért a magzat nemét csak indokolt esetben határozzák meg. Itt elsősorban nemhez kötött örökletesi sajátosságok jöhetnek szóba.

A továbbiakban a lombik-bébi problematikájától a mesterséges megtermékenyítésen keresztül népszaporulati és demográfiai kérdésekig szinte mindenről szó esett. A Professzoraink reflektorfényben sorozatnak ez az előadása is rendkívül sikeres és élménydús volt.

B. S.

Csoportbuli — sok kérdőjellel Orvos—jogász találkozó

Üdvarias kézrázások és tétova félmosolyok után a társaság úgy döntött, hogy össze kellene jönni valahol. De hol? Ez az első kérdés, amely mindig napirendre kerül az elsős orvosstanhallgatóknál. Az első gyűlés fehér asztal mellett, immár klasszikus hagyomány a csoportok történetében. Közismert azonban, hogy egyetemistáink nem tartoznak Onassis legveszélyesebb vetélytársai körébe, így a nyájas eszmecserek, viták színhelyei a harmadosztályú árák miatt szeretve tisztelt harmadosztályú éttermek.

A Béke tanszék, a Bárka, a Jégkúnyó, vagy a Vak Egér valóban mesészerű népjelölti intézmény — amennyiben hírvék

szájhagyomány útján terjed. Vannak azonban jámborabb lelkek, (mint például Jómagam), akik kissé szolidabb körülmények között vitatnánk meg például a „Charley” filmművészeti érényeit, vagy szívesen hódolnának csoporthatárokon belül a tánc kultuszának. A „buli-felelősök” csak szegediek lehetnek, de korántsem biztos, hogy a lakás és a szülők idegeinek terhelhetősége állja — e a sarat. Márpedig több lehetőség... Igaz, hogy ott a KISZ-klub, de ilyen irányú sóvárgások előtt általában ajtóit zárva tartja. Pedig ha csak a klub kisebb termét adnák ki közös szórakozásra áhító társainknak néhanéha... MOCSAI ESZTER

Orvos—jogász találkozót rendeztek november 10-én este az Apáthy Kollégiumban. A találkozó vidám szellemi vetélkedőt rendeztek, amelyen a József Attila Kollégium, a Huggonnai Kollégium 1—1 csapattal, az Apáthy Kollégium pedig 3 csapattal indult. A vetélkedőt végül is az I. éves orvosstanhallgatók csapata nyerte meg. Ezután a késő éjszakai óráig szórakoztak a hallgatók egy disc jockey közreműködésével.

Gyárthatunk-e legendákat a legendagyártók ellen?

A tények — és Vinkler László — védelmében

Kedvelője, élvezője — és tisztelője —, de nem szakértője vagyok a képzőművészetnek. A vele kapcsolatban fölvetődő kérdésekhez tehát csak a befogadó közönség egy tagjaként szólhatok hozzá, legföljebb azzal a plusszal, amit az birtokol, aki magáénak vallja a marxizmus-leninizmus művészetszétikai alapelveit. Ismerem és nagyra tartom Vinkler László munkásságát. Úgy érzem, hogy ennek a jelentős életműnek nagyobb hányada egy korszerűen értelmezett realizmus-fogalom szerint kijelölt határokon belül foglal helyet. De ami kívül esik azon, az sem felesel a mi világunkkal, amely természetesen éppúgy az alkotó is, ahogy a miénk.

Ha valamit igényelhetnék: jó lenne, ha akadna itt helyben olyan művészetkritikus, aki megerősítené vagy cáfolná fentebb említett föltételezéseimet.

De mielőtt ez megtörténne — bár megtörténne! —, hadd hozakodjam elő valamivel: van egy olyan érzésem, hogy a szegedi képzőművészetnek az elmúlt években tapasztalt igen örövendős mérvű föllendülésével nem fejlődött együtt a lokális műkritika. (Ha netán nem lenne igazam, érdeklődéssel várom a tényekkel előhozakodni tudó cáfolatokat.) Ezért amikor a kérdés szakértői ennek a vitának — ha egyáltalán vita lesz belőle —

tanulmányait összegezik, hasznos dolgot cselekszenek majd, ha eközben gondolnak a helyi műkritika elemző igényű föltérképezésére is.

Petri Ferencel több dologban van vitám.

Mielőtt az érdemi lényegre térnék: mindenekelőtt szemérem vetném azokat a pongyolaságokat, amelyeket fogalmazás közben elkövet. Nem értem például a következő mondatait: „Ez az emberi szituáció kizárja ugyanis az alkotásból az automatizmus esetlegességét.” „Ha ezt a gondolatot summáznál akarom, ezt mondom: az eszme csillag át az alakon és nem az alak az eszmén.”

Cikke hangvételeit is megkérdőjelezném. Túl pattogósak a mondatai. Szinte mindegyik mögött ott érzem a fölkiáltójelet — még akkor is, ha nagyon kevés helyen van különben ténylegesen jelölve. Ez a kritikusai modor (osság) ugyanis félrevezető, megtévesztő lehet. *Hamis akusztikát* adhat a mondanóknak olyan nyelvtani szituációkban-periódusokban is, amikor pedig tényleg a legnagyobb megértés és jóindulat szándéka vezeti a cikkszerzőt.

Ezek végső soron mégis csak másodlagos tényezők.

Vitám van Petri Ferencel, mert — többek között — ilyes-

mikét ír: „A professzorságnak bizonyára vannak hátrányai is. Kell, hogy legyenek. Alapvető ellentmondásban van ugyanis a művészi alkotómunkával. Mire gondolok? Arra, hogy egy professzor — legalábbis elvileg — nem tévedhet.”

A mondat verbális tekintetben is tálcán kínál néhány kézenfekvőnek tűnő cáfolatot, de lássuk inkább a lényegét.

Ami először mellbevágja az embert: a cikk szerzője szemmel láthatólag a professzorokat kiemeli az emberiség bevett értékrendjéből. Ami — bármilyen konkrét negatív tapasztalatai vannak is esetleg a szerzőnek e téren — meglehetősen önkényes dolog. Aligha hiszem, hogy örülnének vagy örülni fognak neki a szegedi professzorok. Már csak azon oknál fogva is kétem ezt, mert személyes impressziókból kiindulva is tudom, hogy úgyszólván valamennyien beletartozónak érzik magukat az „errare humanum est” egyetemességébe.

De hadd szóljak most helyettük: igen, a professzor éppúgy tévedhet, mint bárki más ember — „elvileg” is. Legföljebb az különbözteti meg őket az ő szakterületükön mozgó átlagemberektől, hogy azoknál kevesebb szerződnek. Többek között: ezért professzorok.

És mert nemcsak tudnak, hanem alkotnak is.

Hozhatunk példákat a tudomány bármely területéről. Bárholonnan a világból, tehát Szegedről is. Igaz, akivel vitám van, az a művészi alkotás és a professzorság összeférhetlenségéről beszélt.

Dehát kérdem én: vajon tényleg van ilyen összeférhetlenség?

Vajon nem volt professzor — például — Kodály? Vagy Bartók Béla? Vajon nincsenek a mai Színház- és Filmművészeti, a mai Képzőművészeti Főiskolának olyan professzorai, akik a tanárkodás mellett egyben az „alkotás vétkét” is gyakorolják? Vajon egy alkotóban nem férhet össze a műteremtő és a műelemző? Vajon azoknak kell igazat adnunk, akik szerint a művész ne értsen az esztétikához — s azokat elítéljünk, akik értenek hozzá?

Tiszteletreméltóan nagy az olyan alkotók tábora, akik minden mondanót ráhagynak az általuk létrehozott műre. De nem kell-e tisztelnünk és megbecsülnünk — mellettük — azért azokat is, akik az esztétika területén is megpróbálnak közel férközni ahhoz az igazsághoz, amelyet alkotóként az ábrázolás — a műgenézis — folyamatában szakadatlanul kerülgettek? Nem a szó valóban szocialista értelmében „népnevelést” kell látnunk-e abban, amikor a művész szavaival, magyarázatával is megpróbálja rövidíteni a mű és a műélvező között fűződő — olykor fájdalmasan, elszomorítóan nagy — távolságot?

Hallgatnia kéne inkább? Azzal a felkiáltással: ez nem az én asztalom?! A szavak hátrányt jelentenek a mű megértéséhez, magyarázatához vezető úton? Az esztétika története mást látszik bizonyítani.

Lehetnek fölmerülhetnek agályok?

Igen. Előfordulhat, hogy a mű értékeinek árnyékát — képletesen szólva — a szavakkal igyekeznek

az esztétikai önmagyarázat során meghosszabbítani?

Igen.

Am ezek az aggályok potenciális aggályok. És a potenciálisukban meghagyva őket kerül sor föllelegelésükre egy adott életmű kapcsán, akkor könnyen a *gyanúsítgatás*, a *vadászkodás* álcáját ölthetik magukra. Mint ahogy az ebben az esetben is történt.

Petri Ferencnek joga — sőt, mint kritikusnak: kötelessége — utalni ilyen jelenségekre, ha vannak.

Nem szabad viszont megmaradnia a ködös általánoságok szintjén. Ha ő úgy érzi — térjünk vissza végeztél a kiindulópont konkrét példájához —, hogy Vinkler László professzori magyarázata és művei között ellentmondás, illetve — igaztalan-jogtalan fölerősítést eredményező — „rájátszás” van, akkor: lássuk a mévét.

Nevezze meg azokat a műveket és magyarázatokat, amelyekkel összefüggésben ez az állítása igazolható, azokat a konkrétumokat, amelyek alapján erre a következtetésre jutott.

Ha erre sor kerül(ne), ott kezdődne el tulajdonképpen a Vinkler-életművet körüljárni és behatárolni akaró tényleges vita.

Addig azonban azokról a kritikusai téveszmékről és helytelen magatartásokról kell vitatkozni, amelyek helyi szellemi életünkben is föllelhetők olykor, s amelyek jelenlétére utalt Petri Ferencnek a *Szegedi Egyetem* hátsóoldali megjelenés, „A Vinkler-legenda” című írása is.

PAPP ZOLTÁN